

Første dokumenterede fund af sort havtaske (*Lophius budegassa*) fra dansk farvand

Henrik Carl¹

I forbindelse med projektet ”Atlas over danske saltvandsfisk”, der i disse år kortlægger udbredelsen af alle fisk i danske farvande, har der i flere år været ekstra fokus på havtasker, da det formodedes, at der blandt de mange almindelige havtasker (*Lophius piscatorius*), der bliver fanget i vore farvande, også var en lille andel af sort havtaske (*Lophius budegassa*). Denne art har nemlig været overset mange steder, da den set udefra ligner den almindelige havtaske til forveksling. Ved De Britiske Øer blev man fx først klar over dens eksistens i 1970'erne (Wheeler et al. 1974), og siden har den vist sig at være helt almindelig på vestsiden af De Britiske Øer (Ellis & Velasco 2015). Også ved Norge er den fundet meget sent. Den nævnes således ikke af Pethon (1985) i gennemgangen af alle norske fisk. Arten har indtil nu kun været kendt fra nogle enkelte, udokumenterede fangster i dansk farvand, hvilket skal forstås sådan, at arten er registreret i forbindelse med nogle få undersøgelser, men der er ingen beviser i form af fotos, indsamlede fisk eller andet. Da der ofte er

Fig 1. Sort havtaske (*Lophius budegassa*). Foto leveret af forfatteren.

fejl i datasæt fra fiskeundersøgelser, regnes de som usikre.

Det kom derfor ikke som en overraskelse, da Fiskeatlasset modtog en besked om, at en ansat fra DTU Aqua, der var ude med en erhvervsfisker, havde fundet en sort havtaske i fangsten, der blev gjort med trawl ca. 50 km nordvest for Hanstholm den 27. september 2019. Fisken blev sendt til Fiskeatlasset, som kunne bekræfte bestemmelsen. Der var tale om et eksemplar på 550 g og 34 cm, som nu er gemt i samlingen på Zoologisk Museum. Forhåbentlig vil omtalen af den få flere fiskere til at undersøge havtaskerne i deres fangst nærmere, så artens forekomst i vore farvande kan blive grundigere kortlagt.

De to arter af havtasker kan kendes fra hinanden på, at bughinden (inden i fisken) er sort hos den sorte havtaske, mens den er lys hos almindelig havtaske. Der er også nogle små forskelle i antallet af finnestråler. Den sorte havtaske har 9-10 finnestråler i

Summary

First documented catch of blackbellied angler (*Lophius budegassa*) in Danish waters

A blackbellied angler (*Lophius piscatorius*) was caught in the North Sea c. 50 km northwest of Hanstholm, Denmark in a bottom trawl the 27th of October 2019. This is the first documented catch of the species in Danish waters. A few undocumented catches were known prior to this one. However, the species might be more common, as it is probably overlooked in the catches of the more common anglerfish (*Lophius piscatorius*). The collected specimen was 34 cm and 550 g, and it is now stored at the National History Museum of Denmark.

Keywords: blackbellied angler, *Lophius budegassa*, Denmark

¹ Henrik Carl, Fiskeatlasset, Statens Naturhistoriske Museum, Københavns Universitet, Universitetsparken 15, DK-2100 Kbh. Ø, E-mail: hcarl@snm.ku.dk

Fig 2. Sort Havtaske bughinde. Foto leveret af forfatteren.

bageste rygfinne, 8-9 gatfinnestråler og 24-27 brystfinnestråler, mens den almindelige havtaske har 10-11 finnestråler i bageste rygfinne, 9-11 gatfinnestråler og 22-24 brystfinnestråler (Otterstrøm 1912; Caruso 1986, 2016; Miller & Loates 1997).

Den sorte havtaske er udbredt i Østatlanten fra det sydlige Norge og området omkring De Britiske Øer til Senegal (Caruso 2016). Den er ret almindelig i Middelhavet og sjældent i Sortehavet (Ungaro et al. 2002; Sumer et al. 2016). Den er tilpasset livet på havbunden med sin flade krop, manglende svømmeblære og lemmeagtige, parrede finner. Når den bevæger sig rundt, sker det ved hjælp af brystfinnerne og bugfinnerne. Den findes fra lavt vand og ud til mere end 1.000 meters dybde. Den sorte havtaske er en rovfisk, hvis føde består af en lang række forskellige fisk samt blæksprutter, muslinger, snegle, krebsdyr og pighude (Negzaoui-Gerali et al. 2008). Den udnyttes til konsum i lighed med den almindelige havtaske, men da fangster af arterne sjældent indberettes separat, er mængderne usikre. Da den ikke bliver nær så stor som den almindelige havtaske (meget sjældent over 100 cm og ofte kun ca. 50 cm), regnes den normalt ikke som ligeså vigtig i Atlanterhavet. I Middelhavet, hvor sorte havtasker er

ganske talrige, har de imidlertid forholdsvis stor økonomisk betydning.

CITERET LITTERATUR

- Caruso JH 1986. Lophiidae. Pp. 1362-1363 in: Whitehead PJP, Bauchot M-L, Hureau J-C, Nielsen J & Tortonese E (eds.). Fishes of the North-eastern Atlantic and the Mediterranean, volume III. - Unesco.
- Caruso JH 2016. Lophiidae. Goosefishes. Pp. 2044-2050 in: Carpenter KE & De Angelis N (eds.). The living marine resources of the Eastern Central Atlantic. Volume 3. Bony fishes part 1 (Elopiformes to Scorpaeniformes). - FAO species identification guide for fishery purposes.
- Ellis JR & Velasco F 2015. Anglerfish (Lophiidae). P. 240-245 in: Heessen HJL, Daan N & Ellis JR (eds.). Fish atlas of the Celtic Sea, North Sea, and Baltic Sea. - Wageningen Academic Publishers.
- Miller PJ & Loates MJ 1997. Fish of Britain & Europe. - Collins Pocket Guide. HarperCollins Publishers.
- Negzaoui-Gerali N, Ben Salem M & Capapé C 2008. Feeding habits of the black anglerfish, *Lophius budegassa* (Osteichthyes: Lophiidae), off the

Fiskeatlasset er et landsdækkende kortlægningsprojekt, som siden 2006 har kortlagt udbredelsen af alle fiskearter i Danmark og i dansk søterritorium. Projektet er finansieret af Aage V. Jensen Naturfond og er et samarbejde mellem Statens Naturhistoriske Museum (som rummer sekretariatet) og DTU Aqua.

Der er tale om et projekt, der kombinerer traditionelle fiskeundersøgelser med egne undersøgelser og Citizen Science. Dette har vist sig at være en meget effektiv måde at få ny viden om fiskenes udbredelse på, og Fiskeatlasset har bl.a. stået bag adskillige fund af nye fiskearter i Danmark.

I 2012 udkom resultatet af kortlægningen af ferskvandsfiskene i form af det 700 sider store bogværk "Atlas over danske ferskvandsfisk". Det mere end dobbelt så store værk "Atlas over danske saltvandsfisk" er på trapperne og forventes udgivet i 2021. Allerede nu er der dog mulighed for at læse mange af kapitlerne på projektets hjemmeside.

Udgivelsen af bøgerne betyder dog ikke et stop for kortlægningen, for naturen ændrer sig hele tiden, så der er behov for løbende at holde viden om udbredelsen ajour. Kortlægningen har også rejst en lang række spørgsmål, som det er håbet at kunne løse i fremtiden.

Se mere om Fiskeatlasset på www.fiskeatlas.ku.dk og på www.facebook.com/Fiskeatlas

- Tunisian coast (central Mediterranean). - Cahiers de Biologie Marine 49: 113-122.
- Otterstrøm CV 1912. Danmarks Fauna 11. Fisk 1. Pigfinnefisk. - GEC Gads Forlag, København.
- Pethon P 1985. Aschehougs store Fiskebok. Alle norske fisker i farger. Aschehoug.
- Sumer C, Bilgin S, Bektas S & Huseyin, Satilmis, H.H. 2016. About the record of the black-bellied angler, *Lophius budegassa* Spinola, 1807, from Sinop coast in the Black Sea, Turkey. Cahiers de Biologie Marine 57: 167-170.
- Ungaro N, Marano G, Auteri R, Voliani A, Massutí E, García-Rodríguez M & Osmani K 2002. Distribution, abundance and biological features of anglerfish (*Lophius piscatorius* and *Lophius budegassa*) (Osteichthyes: Lophiiformes) in the Mediterranean Sea. - Scientia Marina 66 (suppl. 2): 55-63.
- Wheeler A, De Groot SJ & Nijssen H 1974. The occurrence of a second species of *Lophius* in the northern European waters. - Journal of the Marine Biological Association of the United Kingdom 54: 619-623.